

3083

III/25/34

Adatközlő: Pekete Istvánné, 70 éves
Babodi Sándorné "

Gyűjtő: Knézy-Kerékgyártó
1974. szeptember

Férfi-ingek Somogyszentpálon

Mai 70 éves asszonyok nem varrtak fehér himzéses férfiinget, csak zámedlisat.

Az öregek rozsmaringost "narozica" szőlőst himeztek.

3083

III/25/33

Adatközlő: Fekete Istvánné, Babodi
Sándorné, 70 éves.

Gyűjtő: Knézy - Kerékgyártó
1974. szeptember

Ágyba való textiliák Somogyszentpálon

Lepedő: uzdavíjas. Ha gyeregágyas volt egy csik himezve a feje alatt,
vagy szőve, vagy a szövött csik mellett himzés, vagy rátét.

legalul szalma vagy szalmazsák, rajta debeláz
lepedő /lenkóc, kócra/ - ez vastag lepedő,
tetejére konopáz lepedő /vagy diszes/ vánkus-
egyfenekű, halott alkalmával kétfenekű.

Egy vagy két vánkus van és egy dunyha "dunna".

A lepedő 3 szélből volt.

A halálra való ruhákat fehér szövással díszítették.

3083

II/ 25 /35

Adatközlő: Fekete Istvánné, Babodi
Sándorné 70 éves

Gyűjtő: Knézy - Kerékgyártó
1974. szeptember

Somogyzentpál

Csipkeárulók "tűkár"

Csigakárosók

Ünnepi ruházaton, ing /női/ szélén nagyobb csipke volt, otthon viselt szélén kisebb.

Csipkét cigányasszonyok hoztak - Kéthelyről szappanárulók, muzsikás cigányok felesége hozott csipkét. Később az I. világháború után ezt a kereskedést betiltották.

3083

III/25/30

Adatközlő: Fekete Istvánné
Mikics Anna

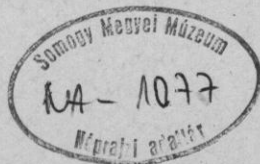
Gyűjtő: Knézy, 1974 szeptember

Építkezés

Somogy-szentpál, Kossuth u. 129.

Füstökonyhás "kúlabas", pitaros háza a tótszentpáli falurész végén.
Tömésfalú lakóház, az istálló, fészter "fecskerakásos"
tyukól - veremól.

3083

10/25/29

Adatközlő: Fekete Istvánné, Mikics
Anna. 70 éves r.k.
Babodi Sándorné Pasztusics
Margit

Családszervezet Somogy-szentpálon

Gyűjtő: Knézy, Somogy-szentpál, 1974
szeptember

strina - férfi ágról sógorasszony

Una, unovna - édesanyja férfitestvérgyinek felesége

Tetoka, most tetusnak hívják, = édesanyja lánytestvérgye

"Az én strinám 60 éves volt az első világháború körül, rajta láttam
házi &len/vászon ingat - nyakba ráncoltat /mellévarrott/ szűk, fe-
hérhimzéses, keresztben himzéses ujjal.

Adatközlő: Fekete Istvánné, Babodi
Sándorné, 70 éves.
Somogyszentpál

Gyűjtő: Knézy - Kerékgyártó
1974. szeptember

Női ingek "oplečka"

Fehér himzéses ilyen szabásu inget az I. világháború körül hordtak 60 év körüli asszonyok. Ünnepi ingen nagyobb, otthonin kisebb csipke volt. Mai 70 évesek már nem varrtak ilyet.

Pálha - pajica, pajac - hónaljtoadás /szerintük/ nem minden esetben volt.

Édesanyánk fehér himzéses inget nem viselt, volt vászoninge, piros-kék DMC pamuttal majd "kamuzá"-val himeztek. Pállóba ki lehetett főzni - nem fogott.

Orvoshoz vagy utazáskor ók már /I. világháború körül 20-30 évesek/ sifoninget vettek fel - alulra szükinget, felülre "huzó"s moll bluzt az alsó himzett caknira kivarrott volt, az eleje is, a felsőn szalag, csipke volt.

Szines himzésű női ing /mellévarrott, hosszúujju/ - hosszában volt a himzés.

Láttak pamuttal való himzésűt is, hárásszal valót is.

Fekete fonalat festettek házilag is.

Szövésnél is láttak gyapju beleszövését.

szüking

Adatközlő: Fekete Istvánné 70 éves
Babodi Sándorné "

Gyűjtő: Knézy-Kerékgyártó,
1974. szeptember

H i m z é s Somogyszentpálon

A boszorkányos himzést csak Buzsákon láttam ingen, kendőn láttunk,
itt nem ismerték, kétszer is odaböknek, hogy sűrűbb legyen.

Ez a tulipán ujan krebecs forma /durva/ } 6853 lt. számú
Rózsa is ojan. mint a buzsáki himzéseken } ingről mondják

Mi DMC-vel varrtunk, az öregek pamuttal.
Vajda Etelka, Szentgyörgyhegyen - gyakran vásárolt itt össze-
rátéttest, régi darabokat.

Férfiingekre rozmaringost "narozica" himeztek szőlőst.

Női ingekre csiga svre

piros - kék rózsa egyik kék, másik piros

tulipán

csillag ennél is váltakozhatott
piros és kék

De nem volt ujan sűrű, mint a buzsáki himzések.

Szövés fonalai, anyagai

Fonal "pamuk"
 len "lenánő"
 pamut "pamucnő"

Debeláz = len kócra kóc /lepedőnek/

Konopáz = len szála szálával /lepedő, párna-keskeny 4 szeles/

Pomukos = szála pamukkal.

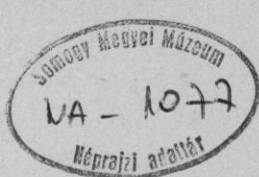
Kéthelyen élt takács, Somogy-szentpálon Posza Ignác működött, 1937-ben. 70 éves korában halt meg. Szerszámai Kéthelyre kerültek. Nem helybélieknek dolgozott, mert azok maguk is szőttek, hanem bukógáti magyar asszonyoknak rózeásat, duflaveréset. Szélesebb, hosszabb szövőszéke volt, mint a parasztasszonyoknak sztán. Nagyon cifrákat is szőtt.

Fekete fonal ritkán került náluk szövésbe, himzésbe.

Adatközlő: Fekete Istvánné, Mikics Anna, Babodi Sándorné Pasztusics Margit.

Gyűjtő: Knézy - Kerékgyártó
 1974. szeptember

Adatközlő: Fekete Istvánné, Babodi
Sándorné 70. éves
Somogy-szentpál
Gyűjtő: Knéz-Kerékgyártó, 1974. szept.

Öltésnevek, mintanevek

"Kukacvarrás" - jobbról balra haladt. "Az öreg Balalánénak hu mije vót"

"Tőtött" varrás - lapos varrás = nasitō /rávarrás értelmű/

Ilyen fehérret mi már nem varrtunk, férfiinget sem
férfiingre "zámedli" inkább

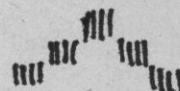
Ráncolás "niz" /ránc/ - ráncolom nanizem

Összeöltés "minden ember öltése" "prepjeta"

Ráhajtott szegés, mikor egymásrá van a két szél "násva"

Tűzőöltés - tuzni

Toronyszerű motívum, szövéshez hasonló

"tornityak"

fehér himzés szélén

vizfolyás

hajó elnevezést itt nem ismerik

lukvarrás "lukra varrnak"

"Caknira" kivarrott

Láncöltés - ralozicu /?halozicu/ lánc duplán vagy három sorban

Kereszthimzés, öltés = krestaka

Vézás - egyfajta öltés

hársfás motívum

Uzdavljas lepedőn és

női ingen, de huzós bluzon /moll/ is

kereszt szemsek
vagy szóttésnél

Előre kijelölés "nadrojat"

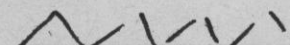
Csigás svredka

megköt povesal

kötés vezat

Rátétes "becka cickana" piros vagy kék

Bécsiből

cickelő

szövés

Legrégebben csak ágyteritőn
volt rátét

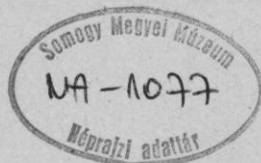
"Édesanyám 1882-ben született, 1902-ben ilyen lepedőt kapott, mi-
kor szült."

kockás

Láttak pamut himzést, de hárgasszal valót is,
szóttak is gyapjufonalat a szóttésbe.

3083

11/9/79

Buzsáki himzés felkarolása

Adatközlő: Fekete Istvánné 70. éves
Babodi Sándorné

Gyűjtő: Knézy-Kerékyártó
1974. szeptember

1906-ban volt a tűzvész. Jankovicsék felkarolták a buzsáki asszonyok ügyét. Itt Szentpálon lehetett bérelni földet. Jankovics majoreági gazdálkodást folytatott. Szentpál Eszterházy birtok volt, Szabady Sándor tanító harcolta ki, hogy adjon az uraság bérletet a szentpáliaknak. Ő volt a Hitelszövetkezet igazgatója. A szentpáliak eladásra nem himeztek. Buzsákon több volt a gyerek is. Joó Ferencné, Pasztosics Mária - vágták a rátéteket. Babodiné nagynénje, tőle tanult ő is.

3083

u/9/80

11. 223. lt.sz. himzés

Ingujj-keresztzemes.

Gyapjuval himzettet nem viseltek

Buzsákon, hárással himzettet sem.

hegy - vezás

vitézkötés

parasztöltés - tótul is

láncöltéskeresztzemes /ilyet nem viseltek/

lánc

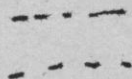
paraszt
vezásnincs benne
laposöltésvitézkötés

békaláb, most csampa

elöl

hátsul

babafej

3083

11/29/82

Adatközlő: Miseta Ferencné Dumity
Rozália

Gyűjtő: Knézy-Kerékgyártó
1974. szeptember

Buzsáki himzés eladásra

Joó Ferencné Pasztujács Rozália rajzolt elő. Dumity Istvánné is himzett. Miseta Sándorné & Dumity Mária/, Dumity Örzse-idős lány, Kanizslai Anna - ez nem tudott járni, Kanizslai _____ né, /Bankovics Katalin/ Kanizslai Mártonné, Joó Anna. 1908-14 között a Széchenyi grófnők /Lea, Katalin ?/ kezdték el a himzést készíttetni.

Korábban ingeket himeztek - öreganyámék, egy hibás nő himezte a kézelőt, gallért, elejét.

A Széchenyi grófnők hoztak mintát - előre lerajzoltatták. Ők tanították meg a "boszorkányos" öltést - össze is komponálták. A régi himzések közül sokat eladtak, sok pedig a háború alatti kitelepítéskor pusztult el 1945-ben.

3083

4/9/81

Adatközlő: Miseta Ferencné Dumity
Rozália, 72 éves

Gyűjtő: Knézy - Kerégyártó
1974. szeptember

445 lt.számú ing öltései, mintái

Ilyen inget viseltek itt - ezt nevezték "paradicsonyos"-nak, Van rajta "kukac" öltés is. Nagyanyám hordott ilyen sipujju-szükujju ümögöt /1850-ben született/ - ilyenben szénát ment gyűjteni.

Ídzeme vezavezd - varrni megyünk /két tüvel/ - rámára feszítve varr-
tuk. Vert csipkét nem készítettünk, csipkeverők máshonnan jöttek ide.

"kukac"

"fűzés"

hajó

duplalámé "vitész-kötés"

kocka

3083

Borsáki linczet

11/9/78

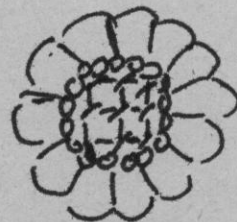
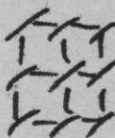
In g

Adatközlő: Miseta Ferencné Dumity
RozáliaGyűjtő: Knézy-Kerékgyártó,
1974. szeptember

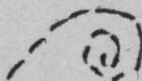
Látott ilyen szóttos ujjú inget, szélén ezzel a lapos öltéssel,
fehér, fekete vagy piros fonállal varrták.

Az a pogácsa, ami körül van hurkolva

közepén is - perzsavarrás

alja is

oda-vissza két menet

A boszorkányost a grófnék hozták be, a karikát csinálták
vézással, a tulipán mintát is ők hozták

- hegy vagy torony /szóttosnál 2-2 nyüst/
2 le 2 felmegy

Piros szóttos ing gyakori volt.

Hárászos inget boszorkányos öltéssel nem látott.